

La formació emocional del professorat.

Aprendre i ensenyar amb benestar i empatia

Pere Darder Vidal (coord.)

Barcelona: Octaedro, 2017

Aida Urrea Monclús

Mestra i psicopedagoga, professora de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB).

Sara Rodríguez Pérez

Professora de la Universitat d'Oviedo.

Pere Darder és llicenciat en filosofia, doctor en ciències de l'educació i emèrit de la UAB. Cofundador de l'Associació de Mestres Rosa Sensat, ha centrat les seves activitats i publicacions, entre d'altres, en la formació inicial i permanent del professorat i en la funció que tenen les emocions en el desenvolupament personal i social. La seva experiència com a docent i investigador tant a l'educació primària, l'educació secundària com a la universitat va refermar en ell la necessitat d'estendre les dimensions emocionals a l'educació impulsant les dimensions afectives en l'educació integral, en el treball en equip i en l'establiment de relacions empàtiques a l'aula i al centre educatiu.

Des de ja fa uns anys s'està evidenciant un canvi en la consideració de les emocions i la seva funció en la vida individual i social. Aquest canvi es demostra en la progressiva penetració de les dimensions emocionals en diferents camps com la medicina, les neurociències, la gestió i lideratge de grups, i també en l'educatiu. Pere Darder i la resta d'autors que col·laboren en aquesta publicació (Ferran Salmurri, Mariano Royo, Anna Carpena, Josefina Sala, Lourdes Marzo i Marta Albaladejo) coincideixen en la necessitat de formar els docents en aquestes dimensions emocionals, ja des de la seva

formació inicial. La publicació estableix una connexió permanent entre la teoria, la pràctica i l'experimentació de les diferents tècniques dins el marc de l'aula i del centre educatiu, des de la singularitat de cadascun dels autors. Tenint en compte aquells factors que influeixen sobre el desenvolupament de les emocions, s'emfasitzen dos aspectes clau per a la formació del professorat amb relació a les emocions, com són les competències emocionals pròpies d'aquests i algunes propostes educatives per tal de millorar la seva pràctica.

El benestar emocional del professorat determinarà la qualitat educativa. Per una banda, el benestar personal produeix felicitat però, també, eficiència i qualitat. Maslow en la seva piràmide ja situava la realització personal en un dels esglaons més elevats. A més, es parteix de la premissa que totes les decisions estan influenciades per les emocions. Així doncs, per poder aconseguir un adequat benestar emocional en infants i adolescents, cal que mestres i professors disposin d'una alta competència emocional, necessària per mantenir l'equilibri personal, i que disposin d'actituds i valors que afavoreixin l'autoestima personal i de grup.

Ser professional de l'educació i ajudar a la maduració emocional de l'alumnat requereix haver assolit un alt nivell en competències emocionals però, sobretot, haver reflexionat sobre com s'ha assolit aquest nivell. L'autoconsciència, a través del *coaching* per exemple, ajudarà a experimentar en el jo allò que es vol que l'alumnat assoleixi i a reconèixer el paper de model que té el docent. Al mateix temps, l'aplicació d'aquesta tècnica amb l'alumnat, disminuint les emocions negatives de l'altre i fent que augmentin les positives a partir de missatges verbals, no verbals i de l'expressió corporal, facilitarà a l'alumnat l'adquisició de competències emocionals necessàries per esforçar-se i ser responsable del seu aprenentatge.

L'estil educatiu i l'estil atribucional dels docents també influirà en el desenvolupament de les competències emocionals i l'aprenentatge. La relació entre professor i alumne està plena d'emocions que motiven l'alumnat a aprendre o el desmotiven, el fan sentir segur i capaç o l'omplen de pors i neguits. L'estil atribucional sustentat en l'esforç, farà pensar que si s'esforcen superaran qualsevol dificultat i assoliran amb èxit els seus

aprenentatges. Però aquest no només incideix en els aprenentatges i com aquests són viscuts per part de l'alumnat, sinó que també incideix en el clima emocional de l'aula.

El desenvolupament del clima escolar és, com apunten els autors, un altre factor clau. Les cultures professionals són un conglomerat d'actituds, valoracions, etc., que predisposen amb facilitat les actituds i els valors personals. Aquesta valoració compartida per la comunitat educativa del centre configura la dimensió emotiva que influenciarà la interacció educativa. Perquè aquesta sigui positiva, el docent té la responsabilitat col·lectiva que funcioni l'equip de professors i el centre. Així doncs, les propostes en aquest sentit versen sobre dues estratègies: els hàbits de la cultura escolar que donen suport al desenvolupament emocional i els espais del centre dedicats i preparats perquè això sigui possible.

S'ha posat de manifest un augment dels problemes psicològics en els infants i adolescents així com l'acord a considerar que molts dels problemes d'aprenentatge tenen el seu origen en disfuncions emocionals i afectives. En relació amb això, s'ha demostrat el caràcter preventiu que té el desenvolupament dels aprenentatges basats en habilitats i estratègies emocionals sobre el rendiment acadèmic, l'adaptació social i familiar. Els nens i adolescents necessiten que les seves emocions siguin validades, necessiten saber i sentir que són legítimes i que tenen dret a sentir-les.

De les idees i propostes recopilades en aquesta publicació se n'extreu que l'augment de les competències emocionals s'ha de brindar des de dues dimensions. Des de la dimensió intrapersonal, la primera, referida a un mateix i relacionada amb l'autoestima, que assenyalava el treball des del binomi cos i emoció, la presa de consciència de les emocions i la gestió emocional. I des de la dimensió interpersonal, en segon lloc, referida als altres, perquè incideix en l'establiment de relacions positives amb els altres, en el foment de la convivència, en el treball en equip, tot posant èmfasi en l'empatia, en la comunicació i en la resolució de conflictes.

És per això que, perquè s'assoleixi la competència emocional entre el professorat, s'aposta per: (1) la preparació científica, (2) els coneixements professionals i (3) les vivències pràctiques. És necessari incidir en tots tres components des de la formació inicial del professorat. Per tant, es proposa que aquesta formació ha d'incloure pràctiques orientades i avaluades perquè el futur professor vegi i visqui la dedicació, el

compromís, la vocació, la responsabilitat i les actituds adequades i necessàries pel desenvolupament de la seva professionalitat.